

Vízia pôsobenia v správnej rade Historického ústavu SAV, v.v.i. 2022 – 2026

Diana Duchoňová, samostatná vedecká pracovníčka HÚ SAV

Historický ústav SAV sa v rámci transformácie SAV zmení s platnosťou od 1. januára 2022 na verejnú výskumnú inštitúciu (v.v.i.). Medzi jej hlavné činnosti bude patriť uskutočňovanie výskumu, zabezpečovanie a správa infraštruktúry výskumu a vývoja, získavanie, spracúvanie a šírenie informácií z oblasti vedy a techniky, a tiež poznatkov z vlastného výskumu a vývoja, podieľanie sa na uskutočňovaní študijných programov tretieho stupňa vysokoškolského štúdia, spolupráca v oblasti vedy a techniky s vysokými školami, ostatnými právnickými osobami uskutočňujúcimi výskum a vývoj, podnikateľskými subjektami alebo vykonávanie činností podľa osobitných predpisov. Na riadení verejnej výskumnej inštitúcie sa podieľa spolu s riaditeľom správna rada ako novovzniknutý orgán. Okrem iných činností vykonáva dohľad nad riadnym hospodárením HÚ SAV, v.v.i., schvaľuje strednodobý výhľad financovania na obdobie troch až piatich rokov a podieľa sa tiež na riadení projektov.

Historický ústav SAV je najvýznamnejším vedeckým pracoviskom základného výskumu v oblasti histórie na Slovensku. V prípade pôsobenia vo funkcii člena správnej rady bude mojím cieľom to, aby si zachoval a zároveň posilnil pozíciu elitnej inštitúcie. Pri mojej kandidatúre na tento post som zohľadnila viacročné skúsenosti s prípravou a manažovaním vedeckých projektov APVV (2015 – 2021) a manažovaním projektov v oblasti spolupráce vedeckých organizácií SAV a vedeckých spoločností pri SAV v rámci Slovenskej historickej spoločnosti (2011 – 2016). Posledné decéniá HÚ SAV v oblasti slovenskej vedy zastáva vedúce miesto ako špičková vedecká inštitúcia nielen v rámci domácej historiografie, ale je čoraz viac akceptovaný ako partner v európskom bádání. Nie je inštitúciou uzavretou vo „vlastnej veži akademizmu,“ ale aj vďaka podstate samotnej histórie ako vedy, dokáže akademické poznatky posúvať ďalej v rámci spoločnosti. Práve aktivity SHS sú jednou z kapitol, ktoré napomáhajú pri prezentovaní výsledkov činnosti akademického pracoviska v širšej odbornej a laickej verejnosti. Ako predsedníčka Sekcie pre dejiny dvorskej kultúry SHS pri SAV som zároveň členkou Výboru SHS a participujem na koncipovaní smerovania činnosti spoločnosti. Medzi moje programové priority si dávam práve ďalšie prehĺbovanie spolupráce medzi SHS a HÚ SAV v oblasti popularizácie vedy, podpory a prezentácie regionálnej vedeckej a odbornej činnosti, ako aj zvýšenej spolupráci v otázke orientácie výučby dejepisu na základných a stredných školách. Ide o spoločensky naliehavé témy, ktoré v súvislosti s radikalizáciou spoločnosti, šírením konšpiračných teórií, či zvýšenej tvorby pseudohistorických prác, potrebujú náležitú starostlivosť predovšetkým zo strany vedeckých elít. Bude potrebné naďalej

rozvíjať spoluprácu s prehľbovať spoluprácu a kontakty s univerzitami na Slovensku a v zahraničí, knižnicami a múzeami, napríklad pri prezentácii publikácií HÚ SAV, ale aj pri organizovaní konferencií, výstav a prednášok. Historický ústav v.v.i. by do budúca nemal poľaviť ani v nárokoch pri prijímaní nových doktorandov.

Pretože dostupnosť informácií predstavuje v dnešnej digitálnej dobe ešte väčšiu výzvu, chcem podporovať a koordinovať činnosti vedúce k prezentácii ústavu ako moderného informačného pracoviska. Zameranie na zlepšenie informačno – technologického portfólia Historického ústavu v oblasti sprístupňovania vedeckých výsledkov v digitálnej podobe nielen pre Slovensko, ale aj zahraničie a podporu takýchto činností považujem za ďalší z pilierov mojej činnosti.

Relatívna uzavretosť slovenskej historickej vedy spôsobená ako dedičstvo dlhého obdobia neslobody sa postupne mení aj vďaka postaveniu Slovenska ako plnohodnotného člena Európskej únie. To sa odrazilo v ľahšom hľadaní partnerov a tiež v záujme o naše historické reálie. Upevňovanie existujúcich a hľadanie nových medzinárodných kontaktov, budovanie spolupráce v rámci medzinárodných vedeckých grantov je jednou z priorít HÚ SAV, preto podporím aktivity vedenia a vedeckej rady HÚ SAV zamerané na väčšie zapojenie do medzinárodných projektov. Internacionalizácii a akceptácii výskumov napomáha skutočnosť, že hlavné vedecké periodikum – Historický časopis – je jediným karentovaným vedeckým časopisom v rámci susedných historiografií (ČR, MR). Zároveň je potrebné zvýšiť publikovanie vedeckých výstupov vo svetových jazykoch a v zahraničí, v popredných vedeckých vydavateľstvách. Samozrejme v súvislosti s týmto cieľom je veľmi potrebné nájsť správnu rovnováhu medzi prezentovaním modernej vedy určenej pre svetovú verejnosť, pri ktorej nebude o tieto výsledky ochudobnený ani lokálny záujemca o našu vedeckú činnosť.

Správna rada bude musieť dbať taktiež o dôsledné zapojenie sa HÚ SAV v prostredí domácich vedeckých projektov, ktoré sú pre našu inštitúciu, ako lídra domácej vedy, nesmierne dôležité. Pri súčasnom manažovaní domácich projektov APVV si uvedomujem potrebu neustálej práce na zlepšovaní projektovej infraštruktúry a manažmentu kvality. To považujem za jeden z dôležitých krokov pri nastavení činnosti správnej rady ústavu, na ktorej činnosti by som sa chcela podieľať.

Bratislava 3. 12. 2021

Mgr. Diana Duchoňová, PhD., v.r.